

Tarih : 7. 11. 2014

425

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde çalışma ilişkileri alanında sorunlar yaşayan mevsimlik tarım işçilerinin çalışma koşulları ve bu konudaki tüm sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 nci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince bir meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

D. Mehmet
Kastal

OSMANIYE MV

Yunus Kılıç
Kars Milletvekili

Ramazan Can
Kırıkkale mv.

Mehmet ERDOĞAN

Adıyaman Milletvekili

Salih Fırat
Adıyaman mv.

Yıldırım Mehmet Ramazanoglu
Kahramanmaraş Milletvekili

Mehmet Erdoğan
Gaziantep Milletvekili

Osman Bener
İst. mv

Esnet - TBG

Tulay Babuşcu
Balıkesir mv

Bingöl mv

Fehmi KURŞU
Bolu mv

Geziantepe mv.

Yılmaz TUNG
Bartın mv.

İdris ŞAHİN
Gankırı mv.

Makar GAVUŞOĞLU
Bursa mv.

Hilmi BILGIN
Siirt mv.

Büyükmün ÖZBEK
Bozüyük mv.

İlhamur İNCEÖZ
Aksaray mv.

Ahmet Teri
Samsun mv

T. Ziyaeddin Akbulut
Tekirdağ mv

Osman Sarıncı
Konya mv.

U. Ferit İmralı
Sırnak mv

GEREKÇE:

1950'li yıllardan önce Türkiye'de göçten ziyade toprağa bağımlılık, aşiret ve köylülükten kopmama, yani göç etmeme durumu söz konusu iken, 1950'li yıllardan sonra tarımda modernizasyon ve daha fazla arazinin tarıma açılması, özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi gerçeğinde olduğu gibi hızlı nüfus artışı, arazi dağılımındaki adaletsizlik ve istihdam alanı ve alternatiflerinin sınırlı olması Mevsimlik Tarım İşçisi gerçeğini ortaya çıkarmıştır.

Çukurova'da pamuk üretiminde başlayan mevsimlik tarım işçilerinin hikayesi bugün tüm Türkiye'de neredeyse bütün ürünlerin hasat dönemlerini içine alacak şekilde devam etmektedir.

Ülke istihdamının %25'ini oluşturan tarım kesiminin içerisinde mevsimlik işçiliğin oranı %40'lar civarındadır. Bu da yaklaşık kadın-çocuk-yaşlı-genç olmak üzere 1 milyon insana tekabül etmektedir.

Sorun işçilerin yaşadığı şehirlerdeki yüksek işsizlik oranlarıyla başlar. Güney Doğu Anadolu'da çalışma olanaklarının yetersizliği, kırsal alanda toprak dağılımının dengesizliği, burada yaşayanlar için geçinme imkânlarını oldukça sınırlar.

Genellikle her ilde nisan-mayıs'ta yolculuğa başlanır. Ne yazık ki ülke gündemine meydana gelen trafik kazaları ile yerleşmiş olurlar. Önceleri kamyonlarla yapılan bu yolculuklar, denetimlerin artması ile beraber azalmaya başlamıştır. Şimdiler de işçiler yataklarını, kilimlerini, mutfak eşyalarını da yüklediği kapasitelerine göre çok fazla ağırlık taşıyan minibüslerle benzer tehlikeli yolculuklarını yapmaya devam etmektedirler.

Çalışacakları yerlere vardıklarında yaşayacakları barınma yerleri bir diğer önemli sorun alanıdır. İşçiler neredeyse tüm zamanlarını açık alanda geçirirler.

İşçilerin oluşturduğu çadır yerleşkeleri, mutfak, tuvalet ve banyonun olmadığı, suya erişiminin imkânlarının kısıtlı olduğu tüm doğal koşullara açık yerlerdir. Birçok defa yapılan artarda göçler ile aslında bu yolculuk hiç de geçici bir süreç değildir.

Çalışma ilişkilerine gelindiğinde daha iyi bir görüntü ile karşılaşamayız. İşçilerin çalışma ilişkileri elçi veya dayı başı olarak adlandırılan, aracı ve işverenlerden oluşmaktadır. İşçiler işverenden hiçbir şey talep etme hakkına sahip değildir. Bütün ilişkileri elçiler kurar ve böylelikle de işçileri kendilerine bağımlı hale getirirler.

Mevsimlik Tarım İşçilerinin özgün durumları ile ilgili çözüm üretmek amacıyla bakanlık 2010 yılında 6 sayılı genelgeyi yayınlamıştır. Genelge; Mevsimlik Tarım İşçilerinin özgün sorunlarını tanımlaması ve çözme amaçlaması açısından son derece önemlidir.

Bundan sonra başlatılan bazı projeler birçok ilde işçilerin barınma sorunlarını, çocukların eğitime erişme haklarını kullanmayı amaçlayan projeler hayata geçirilmiştir.

Bazı yörelerde elektrik ve su bağlantılarının, çadır okulların, seyyar tuvalet ve banyoların olduğu yerleşkelerin kurulma çabaları söz konusudur.

2011 yılında ise, yürürlüğe giren tarım işinde araç yönetmeliği, tarım araçlarının faaliyetlerini denetim altına almaya çalışmakta ancak, alınması gereken meselelerin büyük olduğu da kabul

edilmektedir. Ancak sorun sadece devletin yaşam koşulları ve çalışma ilişkilerine yönelik düzenlemeleri ile çözülebilecek gibi de değildir.

AK Parti hükümetleri döneminde tarımdaki mevsimsel işçilik ilk defa önemli bir sorun kaynağı olarak tespit edilmiş, ciddi gözlem ve izlenimler yapılarak, sorun büyük oranda tespit edilmiş, çözüm önerileri getirilmesi ile alakalı önemli çalışmalar yapılmış, mevzuatları oluşturulmuş olmasına rağmen hala tamamen ortadan kaldırılabilmiş veyahut ta tam düzene oturmuş bir alan olmadığı da açıktır. Bu yüzden ülkemizin bir gerçeği ve sıkıntılı alan olması hasebiyle konunun daha kapsamlı olarak araştırılması, çözüm önerilerinin getirilmesi ve uygulamasının etkinleştirilmesi amacıyla Anayasanın 98. Ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. Ve 105. Maddeleri gereğince araştırma komisyonu kurulmasının uygun olacağı düşüncesindeyiz.